

С А О П Ш Т Е Њ Е

Друштво судија Србије доставило је Венецијанској комисији крајем априла 2018. године своје мишљење о Нацрту уставних амандмана од 13.04.2018. године.

И поред тога што су поједина лоша решења отклоњена, уместо да ојача независност и деполитизује правосуђе, што је био прокламовани разлог да се приступи измени Устава, Нацрт уставних амандмана од 13.04.2018. године садржи решења којима се правосуђе излаже још већој контроли политике. У погледу судства, то се чини на тај начин што:

1. и даље **није јасно уређен однос три гране власти** (контрола и равнотежа важе за међусобан однос законодавне и извршне власти, а не за њихову контролу судства које мора бити независно);
2. и даље **нису прописане битне гаранције независности** (финансијске, слободе говора и удруживања судија);
3. **ВСС губи сврху постојања** – да би био гарант независности судија и судова Савет сам мора бити независан, а то му није обезбеђено, јер у погледу:
 - **састава** – половину чланова ВСС бира политика – владајућа већина или само три државна функционера (у комисији чији су чланови: председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда, Врховни јавни тужилац, Заштитник грађана),
 - **функционисања** – ВСС се распушта увек кад судијски и политички део нису сагласни,
 - **надлежности:**
 - ВСС неће управљати судским системом нити преузети правосудни буџет
 - преко 90% судија селектираће Правосудна академија (тј. институција за обуку у правосуђу) која нема никакве гаранције независности и која је институција у повоју, а ВСС ће судије само протоколарно бирати;
4. омогућава **укидање слободног судијског уверења** прописивањем да се законом уређује начин на који се обезбеђује јединствена примена права од стране судова, законским уређењем јединствене примене права, задужењем Врховног суда да обезбеђује јединствену примену закона од стране судова без одређивања да то може да чини само у суђењу, стварањем услова да несудско тело (сертификациона комисија) намеће одлуке које ће бити извор права;
5. омогућава **масовно размештање судија** „избацивањем“ досадашње забране упућивања судија у други суд без њихове сагласности (у комбинацији са изменама свих правосудних закона и укидањем судијама правног лека против одлука ВСС) што представља ризик од кажњавања „непослушних“ и награђивања „послушних“.

Упркос изјавама да су неосноване примедбе струке на Радну верзију уставних амандмана од 22.01.2018. године, Нацртом уставних амандмана од 13.04.2018. године Министарство правде уважило је поједине примедбе струке тако што је у вратило забрану утицаја на судију у вршењу судијске функције и гаранцију непреместивости у погледу трајног премештаја судије, и тако што је укинуло тзв. златни глас председника ВСС.

Да би свако у Србији имао непристрасно, по закону и правично суђење, судија мора бити независан. Не због себе, него због грађанина који се нађе пред судом. Грешка у суђењу може се отлонити, али политичка контрола, једном кад се учврсти, не може. *Jus obruitur vi* (Сила сахрањује право).